

INTERJÚ

„Történelmi időszak részese lehettem” Interjú Túrós András ny. rendőr altábornaggyal

‘I had the opportunity to be part of a historic period’ Interview with ret. lieutenant general András Túrós

Fazekas-Pátyodi Szandra

mb. felelős szerkesztő, doktorandusz
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztősége
Széchenyi István Egyetem,
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
szandra.patyodi@bm.gov.hu

Absztrakt

Túrós András ny. rendőr altábornagy nevét a szakmabeliek és a negyvenes korosztály felettiek mind ismerik. Elévülhetetlen szakmai érdemeket szerzett a rendőrség rendszerváltozás folyamán tanúsított magatartásának kialakítása során, valamint a demokratikus Magyarország rendőri működésének kimunkálásában. 1997-től az Országos Polgárőr Szövetség elnökeként napjainkig aktívan hozzájárult a szervezet megszilárdulásához, fejlődéséhez, meghatározó közbiztonsági szereplővé válásához.

Kulcsszavak: közbiztonság, rendszerváltozás, Országos Polgárőr Szövetség, életút

Abstract

The name of Lieutenant General András Túrós is known to professionals and everyone over the age of forty. His professional achievements were unparalleled in the development of police behaviour during the regime change and in the elaboration of the police in the democratic Hungary. From 1997 to the present day, as President of the Nationwide Civil Self-Defense Organisations, he has actively contributed to the consolidation and development of the organisation, and to its becoming a major player in public safety.

Keywords: public safety, regime change, Nationwide Civil Self-Defense Organisations, life story

Tábornok úr ebben a hónapban ünnepli nyolcvanadik születésnapját. Isten éltesse! Ezzel együtt vagy ennek ellenére jelenleg is aktívan dolgozik: betölti az Országos Polgárőr Szövetség elnöki tisztségét, illetve egyéb szakmai és tudományos felkéréseknek tesz eleget. Honnan merít erőt e sok teendőhöz?

Nem vagyok benne biztos, hogy ez a külsőn látszik, de rendkívül erős a belső meggyőződésem, az akaratom és a felelősségérzetem – eközben a kudarctűrő képességem zéró. Minden beosztásban, legyen az rendészeti, állami, gazdasági, civil, a legjobb eredmények elérésére törekszem. Nem tűröm el a szürkeséget, a lezserséget, a léhaságot. Szerencsém van, hosszú vezetői tapasztalatomnak köszönhetően „látok a pályán”, így az általam vezetett szervezetek elé célokat, feladatokat tűzök ki, amelyek megvalósításához kell a kollektív bölcsesség és a humánus vezetés.

Sok szervezetet vezettem, s eddig mindegyik élen járt, ami természetesen elsősorban a munkatársaimnak köszönhető.

2006-ban Tátrai Miklósnak adott egy hosszabb interjút, amelyben részletesen elmeséli szakmai életútját 1990 nyaráig. Az interjú óta lassan húsz év telt el, ez hosszú idő a változásra és életünk újragondolására. Ha most megismételjük azt a kérdést, hogy mely fontos történések, szakmai lépések vezettek el az országos rendőrfőkapitányi kinevezéséig, látja-e bármiben másképpen a dolgok alakulását, súlyát?

Fiatalon lettem kapitányságvezető, úgy is mondhatnánk, hogy „szemtelenül fiatalon”, mindössze 28 évesen. Az osztályvezetőink ötven év felettiek voltak alezredesi rendfokozatban, én pedig kapitányként százados. Változatlanul úgy tudom értékelni, hogy furcsa helyzet volt. Nem beszélve a rendőri állomány széttesett fegyelmi helyzetéről, az italozásról, a rengeteg betegszabadságról, ahol sokszor az orvosok kiírták a kollégákat, akik a betegállomány alatt a magángazdaságban dolgoztak, szőlőt műveltek. Szövetségre léptem a tiszthelyettesi állománnyal – körzeti megbízottakkal, járőrökkel –, egy éven belül a kapitányság a legjobbak között szerepelt. A szerencsi siker elindította vezetői karrieremet, mivel – tiltakozásom ellenére – áthelyeztek az ózdi kapitányságra, amely nem csak a megye, de az ország egyik legnehezebb, legfertőzöttebb régiója és kapitánysága volt. Az itt elért eredményeimet követően már nem volt megállás: 37 évesen Borsod-Abaúj-Zemplén megyei rendőrfőkapitány, 43 évesen belügyminiszter-helyettes, országos rendőrfőkapitány lettem. Ezt az időszakot a rendszerváltozás, tüntetések, sajtónyilvánosság és rendőrségellenes közhangulat jellemezte.

Úgy vélem, hogy életem, pályafutásom csúcspontját a rendszerváltozáskor értem el, amikor sikerült „vérvettség nélkül” levezényelni az átmenetet. Együtt maradt a rendőrség, s a miniszterelnök úr, Antall József rám bízta a rendőrséget, egyúttal szakmaiságot és kormány iránti lojalitást kért tőlem. Bízott bennem. Viszont azt mondta, hogy egy civil főkapitányt ki fog nevezni, mert a társadalom felé és az MDF felé fel kell mutatni a személyi változásokat. Vállaltam és tudomásul vettem, mert a mai napig elkötelezett, sőt megszállottan közbiztonságpárti vagyok.

Nagyon büszke vagyok arra, hogy a rendszerváltozáskor a magyar rendőrséget vezethettem. Megalakítottuk az önálló ORFK-t, a rendőrséget „kicsempesztük” a BM-ből, új szolgálati szabályzat készült. Képesek voltunk rá, hogy egy éjszaka alatt, 1989. október 22-ről 23-ra virradóan, a civilek követelésére lecseréljük a vörös csillagot a sapkákon. A pártbizottságokból, állambiztonsági szervektől érkezett rendőrfőkapitányokat felmentettük, klasszikus rendőrökre bíztuk a rendőrség vezetését.

Számomra nem kérdés, hogy történelmi időszak részese lehettem.

1991-től öt évig volt az országos rendőrfőkapitány szakmai helyettese. Mi volt a pozíció kihívása akkor, amikor civil, és akkor, amikor egyenruhás főkapitány mellett látta el a feladatot? Az egyes időszakokban milyen szakmai koncepció megvalósítására törekedett?

A civil országos főkapitány, Szabó Győző kitűnően felkészült jogász volt, aki korábban a Vas megyei bíróságot vezette. Szabó úrral eleinte kitűnő emberi kapcsolatot áptunk, viszonyunkra azonban gyorsan árnyékot vetett a ránk szakadt bűnözés. A feladatmegosztás értelmében a szakmai munkáért, a közbiztonságért én feleltem, de a humán terület, a pénzügy, a gazdaság, a kommunikáció, a belügyi, kormányzati kapcsolatok a főkapitány úré voltak. Ebben az időszakban a rendőrség meggyengült, a kettős irányítás veszélyei fennálltak, hátulütői érezhetővé kezdtek válni. Ezen időszakban a bűnözés nem kímélt minket, amely a taxisblokádnál tetőzött. Irányítási anomáliák miatt tarthatatlan volt a helyzet, láttuk, hogy az már a mindennapi feladatvégzés rovására ment. Mindezen körülmények közepette törvényszerű volt a személyi változás iránti igény: megszületett a döntés, miszerint újra rendőri vezetőt volt szükséges a rendőrség élére állítani: az új rendőrfőkapitányt meg is találták Pintér Sándor személyében, aki akkor már budapesti rendőrfőkapitány volt.

A kiválasztás során Boross Péter belügyminiszter megkérdezte tőlem: „Tudtok-e együtt dolgozni? Mind a kettőtökre szükség van!” Erre a kérdésre Pintér úr és én is igent mondtunk. Kinevezésével a rendőrség visszakapta az identitását, a rendőrség újra rendőrség lett. Pintér úr már ekkor a bűnügyi terület kiváló ismerője volt, én pedig a csapattevékenységet, közrendvédelmet, közlekedést, terrorelhárítást ismertem jobban, így ezek felügyeletét bízta rám.

Ebben a tandemben önállóságot kaptam: míg a közlekedésbiztonság területén csodákat érhattünk el, addig a közterületi bűnözés, a maffiaszerű leszámolások sajnos virágkorukat élték. Néhány évtized távlatából most úgy látom, hogy az akkori politika és a szervezett bűnözés játékszere lett a rendőrség, mivel mindkét területnek érdekében állt a rendőrség vezetésének lefejezése – ezt végük meg is tették 1996. november 30-án. A helyzet súlyosságát azonban jól jelzi, hogy később a súlyosbodó közbiztonsági válságba a kormány bele is bukott. Ebből az időből származik Horn Gyula miniszterelnök elhíresült kijelentése, miszerint „ami az országban van, az nem közbiztonság”.

Korábbi interjúi során hangsúlyozta, hogy a szakmai eredmények és célkitűzések megvalósítását megelőző elengedhetetlen lépés a csapatépítés és a közösségépítés az állomány körében. Ezen gondolat szellemében milyen intézkedéseket sikerült szakmai tanácsadóként, közbiztonsági helyettesként megvalósítania?

Változatlanul az az alapelvem, hogy minden olyan szervezetet, ami hivatalosan működik, közösséggé, csapattá kell formálni, ahol érvényesülhet az egység, a szolidaritás, a küzdés, illetve a siker óhajta.

Álszentség lenne nem beismerni, hogy alacsonyabb vezetői beosztásban ezeket könnyű volt elérni, de országos főkapitány-helyettesként is lehetőségeimhez mértén törekedtem rá. Úgy hallottam, hogy a közösségi összetartás, összetartozás szempontjából a bűnügyesek irigyelték az ORFK Közbiztonsági Főigazgatóságát. Ez kérem elismerés!

Miért is jöhetett ez létre? Mert a megyei főkapitány-helyettesekből sikerült közösséget építenünk. Ez több tényezőben is megnyilvánult: a havonta megtartott helyettesi eligazításokban, a külföldre szervezett szakmai kirándulásokban, a folyamatos kapcsolatokban, a névnapok és születésnapok közös ünneplésében, a szakmai célkitűzések közös kijelölésében, a gondoskodásban, a nagybetűs emberi megnyilatkozásokban. Elmondhatom, hogy kitűnő közbiztonsági helyettesi csapattal dolgozhattam együtt.

A megyei főkapitány-helyettesekkel közös munkában egységesítettük a közterületi szolgálati követelményeket, illetve általánossá tettük osztrák mintára a járőrök túlóralehetőségét. Megalakítottuk az Országos Balesetmegelőzési Bizottságot, létrehoztuk a Terrorelhárítási Koordinációs Bizottságot. A Balaton biztonságának szezonális jellegére és kiemelt fontosságára tekintettel a nyári üdülőszezonban működtettük a Balatoni Koordinációs Bizottságot.

Az ORFK közbiztonsági szervezete az európai tapasztalatokat kreatívan adaptálta a hazai viszonyokhoz. Élve a nemzetközi tanulmányutak és tapasztalatcserek lehetőségeivel, azok eredményeiként szívtuk magunkba a nyugat-európai szakmaiságot – különösen a közlekedésbiztonság területén jeleskedtünk. A hétvégi kamionstop, a nappali fényszóróhasználat bevezetése jelentősen javította az ország közlekedésbiztonságának helyzetét; ezen rendelkezések bevezetésének eredményeképpen igazolhatóan felére csökkent a balesetek száma.

Nem kérdés, hogy a rendszerváltozást követő években szakmai szempontból forradalmi változások történtek, és ami külön öröm számomra, hogy a múlt század kilencvenes éveinek elején létrehozott szervezetek, intézmények napjainkban is működnek. Mindez számomra azt jelenti, hogy akkor, mintegy három évtizeddel ezelőtt, jó és alapos döntéseket hoztunk.

1997 óta tölti be az Országos Polgárőr Szövetség elnöki pozícióját, ez szintén hosszú periódus a karrierjéből. E közel három évtizednek az eredménye, hogy a megalakulásakor még némileg formátlan testület és szervezet az irányítása alatt igen elismert, a bűnmegelőzés és a lakossági közbiztonságérzet meghatározó szereplőjévé vált. Milyen mérföldkövei voltak ennek az építkezésnek?

A polgárórség a rendszerváltozás sikertörténete. Rendőri vezetőként az 1990-es években én sem gondoltam még, hogy a polgárórség ekkora karriert fog befutni. A polgárórség hazánkban forradalmi népmozgalommá vált, településeken vezető civil szervezetekké lettek. Habár maga a szervezet szinte a rendszerváltozást követően azonnal létrejött, a polgárórség robbanásszerű fejlődése mégis a 2010–2012-es években kezdődött. Az OPSZ „fejlődéstörténetében” tulajdonképpen három jól elkülöníthető szakaszt különböztetünk meg.

Az első időszakot az 1991–1997 közötti évek képezik, amikor maga a szervezet lakossági kezdeményezésre, nem titkoltan a közbiztonság kritikájaként létrejött. Úgy vélem ennyi év távlatából már nyugodtan mondhatom azt, hogy ezek az évek a keresésről, az építkezésről, a tévelygésről és a hatáskörök miatti lobbizásról, politikai pártokhoz való közeledésről szóltak. Mindezek megmutatták, hogy az OPSZ-nek mint szervezetnek még kialakulatlanok a céljai, kialakulatlanok a feladatai. Az ORFK Pintér Sándor főkapitány vezetésével szakmailag segítette, támogatta a polgárórséget, de a kormány inkább csak megtúrte, nem pedig támogatta a szervezet építkezését. Mindennek a forrása az volt, hogy féltek a szervezet és a tagság politikai szerepvállalásától.

A második szakaszt az 1998-tól 2011-ig terjedő évek alkotják. Ekkor merőben új stratégia és új elképzelések alakultak ki, amelyek gyökeres személyi változásokat hoztak magukkal. Ilyen volt például az, hogy az 1956-os forradalom hőseinek fluktuáció kapcsán megszűnt a polgárórtagságuk, valamint vezetői megbízásuk. Eldöntöttük, hogy nagybetűs civil szervezetet működtetünk, amely erősen kötődik a rendőrséghez, és amely civil eszközökkel végzi a bűnözés megelőzését. Ezek célkitűzéssel összhangban, arra reagálva e második szakaszban létrejöttek a tagozatok, és megkezdődött a polgárórség aleggységeinek szakosodása. Évente szakmai programokat indítottunk, magasabb szintre emeltük a polgárórok-tatást, illetve megteremtettük a belső rendet, a szervezettséget, a vezetési formákat.

A harmadik szakasz, amelyet 2011-től napjainkig számolhatunk, a polgárórség „aranykora” – szövetségben Magyarország Kormányával, a Belügyminisztériummal, a rendőrséggel, a rendészeti szervekkel.

A korszak kezdetén új polgárórtörvényt, új miniszteri rendeleteket, új szabályzatokat fogadtak el, jelentősen megnövelték a költségvetési támogatást, amelyből a technikai megújulást is lehetőségünk nyílt finanszírozni. Fantasztikus fejlődést érthettünk meg ebben az időszakban.

A virágzó bűnmegelőzési munka évente tízmillió közterületi szolgálati órát, rendezvénybiztosításokat, kiteljesedő határvédelmet foglalt magába. Egyedüli civil szervezetként részt vettünk az illegális migráció elleni küzdelemben is. Feladataink között idővel megjelent a környezetvédelem: zászlónkra tűztük az illegális hulladéklerakó helyek elleni küzdelmet. Sikerült egyre mélyülő

önkormányzati és lakossági kapcsolatokat kiépíteni, a szervezet szakmai és lakossági elfogadása nagy örömeinkre a maximálisra növekedett. A belügyminiszter úr mondta egyszer, hogy: „A polgárőrség egy nemzeti kincs.” Milyen szép!

Nyugállományba vonulása után a magánbiztonsági szektorban is helyt állt mint a Magyar Posta, majd később a Magyar Villamos Művek vagyonszolgálatért felelős igazgatója. Milyen olyan piaci szellemű, a közszolgálati vagy hivatásrendi gondolkodástól eltérő tapasztalatai voltak, amelyeket később az Országos Polgárőr Szövetségnél is hasznosítani tudott?

Összességében 16 évig dolgoztam a versenyszférában, amely idő alatt négy nagy állami cég biztonsági vezetője voltam. Óriási tapasztalatokat szereztem a gazdálkodás, az üzleti tervezés, a leányvállalatok és igazgatóságok működési logikája, a felügyelőbizottságoknak való megfelelés területén. Nagyon más világ, mint az általam addig látott állami és rendészeti szféra.

Úgy tapasztaltam, hogy az én rendészeti, katonás, tervszerű, kiszámítható vezetési tapasztalataimra valamennyi cég menedzsmentje igényt tartott. Ezzel az üzleti életbe egy újfajta vezetési stílust sikerült becsempészni, amelyet elfogadtak, sőt más szakterületek is átvettek.

Természetesen nekem személy szerint is nagyon sok új tapasztalatot adott ez a bő másfél évtized. Civilekkel, munkavállalókkal, alkalmazottakkal más hangot kellett alkalmazni. Nincs „értettem”, nincs „kérek engedélyt”, nincs „jelentkezem”. Pontosság van, tisztelet és megbecsülés. Láttam, hogy milyen erőfeszítéseket kellett tenni a veszteséges gazdálkodás elkerülése érdekében. Középről láttam a közbeszerzésekre leselkedő veszélyeket. Mindezeket túl a MÁV-nál megismerkedtem a szakszervezetek működésével, befolyásukkal, az igen erős érdekérvényesítő képességükkel.

A civil gondolkodásra való átállás, civilekkel való törődés, foglalkozás, az érdekképviselés, a fegyelmezett költségvetés, a gazdálkodás, a mozgalmi munka sokat, nagyon sokat segített a polgárőrség szervezésében, vezetésében. Jó iskola volt az a 16 év, amelyet a versenyszférában eltöltöttem. Megálltuk a helyünket, kiderült, a rendőrségen kívül is van élet!

Egy születésnap – legyen az akár kerek, akár szögletes – az ünneplés napja, de a következő nap már a cselekvésé. Milyen szakmai és magánéleti tervei vannak a jövőre nézve?

Tisztában vagyok a természet törvényeivel, kifutó modell vagyok, nagy terveket, álmokat nem kergetek. 2025 végén lejár az OPSZ elnöki mandátumom.

Legfontosabb feladatnak tartom a polgárőrség egységének, szakmaiságának megőrzését, a polgárőrség aktív működésének fenntartását. Jelenleg folyamatban van egy nagy projektünk: a kormány felkérésére az ezer egyesületünk rész vesz az *Illegális hulladéklerakó helyek felderítése* projekt megvalósításában, amely folyó év végén fejeződik be.

A következő évben indítunk egy szép és nemes küldetést felvállaló projektet, a *Polgárőrség gyermek- és ifjúságvédelmi programját*, amely 2025-ben egyik legfontosabb feladatként jelentkezik a polgárőrségnél.

Ugyancsak 2025-ben fel kell készülnie a szervezetnek a tisztújításra, az új vezetők kiválasztására. Az új vezetők felkészítése a polgárőrség folyamatos működése érdekében elengedhetetlen.

Magánéletemben több kultúrát, még több könyvet, színházat szeretnék. Hozzákezek *A rendszerváltás rendőrsége* című visszaemlékezéseim megírásához. Sokan, nagyon sokan várják tőlem. Sőt, külön felkérésem van ennek megírására. Több tucat érdekes, emlékezetes, igaz történetet fog tartalmazni a mű.

Az aktív életvitel mellett milyen szabadidős tevékenységekkel, hobbiakkal töltődik fel? Ezen időtöltéseken tud-e osztozni családtagjaival?

Rendkívül aktív életet élek, talán túlzottan is aktívat. Már igyekszem mérsékelni és az életkoromhoz igazítani a mindennapjaimat: naponta kocogok 5 km-t, nyaranként pedig a Velencei-tóban, ha lehet, plusz feladatként úszok is, persze naponta. Ezek mellett megszállottan szurkolok a magyar labdarúgó-válogatottnak, általában a helyszínen. Két favorit klubcsapatom is van: szülőföldi örökség a diósgyőri csapat, amely miatt sokat bosszankodom, de az FTC sikerei azért kárpótolnak mindenért.

Természetesen gyakoriak a közös családi rendezvények, ebédek, üdülések, de a vezetői feladatokból fakadóan majdnem minden nap, minden órája foglalt. Ezzel együtt nem fordulhat elő, hogy nem marad idő minőségi családi időtöltésre. Ezt akadályozandó, a közéleti és a polgárőrséggel kapcsolatos rendezvényeken, a polgárőrnapiakon, közgyűléseken, családi napokon való részvétel évente legalább 120–150 vidéki utazást is igényel – mindez nagyjából az összes meghívás nagyjából felét jelenti, amelyet reálisan teljesíteni lehet.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Fazekas-Pátyodi Sz. (2024). „Történelmi időszak részese lehettem.” Interjú Túrós András ny. rendőr altábornaggyal. *Belügyi Szemle*, 72(8), 1535–1542 <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2024.v72.i8.pp1535-1542>